

SU ve SAĞLIKLA İLGİLİ DTB BİLDİRGESİ

Ekim 2004'te Tokyo, Japonya'da yapılan DTB 55. Genel Kurulunda onaylanmış, daha sonra 2014'te Durban, Güney Afrika'da yapılan 65. ve Ekim 2017'de Chicago, ABD'de yapılan 68. DTB Genel Kurullarında gözden geçirilmiştir

GİRİŞ

1. Temiz suyun (içilebilir ve mikropsuz) yeterli miktarda temini kişisel sağlık ve halk sağlığı açısından vazgeçilmez olduğu gibi sağlığın sosyal belirleyicilerinden biridir ve insana yakışır, sağlıklı bir yaşam ve insan hakları açısından merkezi önemdedir. Pek çok kişi, aile ve topluluk temiz suyun bol olduğu yerlerde bile bu suya erişememektedir ve bu kaynaklar kirliliğin, sanayinin ve atıkların, yetersiz ya da etkisiz sanitasyonun ve olumsuz diğer etkenlerin tehdidi altındadır.
2. Eldeki kanıtlara ilişkin olarak yakınlarda yapılan bir değerlendirme, temiz suya, sanitasyona ve el yıkayacak sabuna erişim yetersizliğinin dünya genelindeki çoğu sağlık kuruluşunda normal çalışma koşullarında bile yaygın görülen bir durum olduğuna işaret etmektedir. Doğal ve savaş dahil insan eliyle ortaya çıkan olağandışı durumlar ise temiz suya erişimi daha da kısıtlamaktadır.
3. Dünya Tabipler Birliği, dünyadaki tüm insanlar için sağlık alanında en yüksek standartlara ulaşarak insanlığa hizmet misyonu doğrultusunda bu açıklamayı, sağlık alanında sorumluluk taşıyanların tümünü bireysel ve halk sağlığı adına su, sanitasyon ve hijyene erişimin önemini kavramaya ve bunu sağlamaya özendirmek amacıyla hazırlamıştır.
4. Hijyen, sanitasyon ve su (HSS) sağlığın önemli belirleyicileridir ve önlenabilir hastalıkların, ölümlerin ve sağlık hizmeti maliyetlerinin azaltılması için anahtar müdahale stratejileridir. Sağlık sektörü ve özellikle hekimler bu belirleyicilerin uygun yönetimi konusunda gerekenin yapılmasında temel role sahiptir.

DEĞERLENDİRMELER

5. Suyla geçen hastalıkların, özellikle gelişmekte olan ülkelerde görülen hastalıklılık ve ölümlülük oranlarında önemli bir payı vardır. Bu sorunlar, silahlı çatışmalar, nükleer ve petrol ve/veya kimyasal maddelerin söz konusu olduğu insan eliyle oluşan kazalar, depremler, salgınlar, kıtlık ve seller sırasında daha da belirginleşmektedir.
6. Ekosistemlerde meydana gelen antropojenik değişiklikler, yeryüzünün kaldırma kapasitesindeki azalma ve doğanın suyu kirden arıtma kapasitesinin sınırlı hale gelmesi doğal ortama, özellikle su ortamına giderek daha fazla zarar vermektedir. Fosil yakıt elde etmek amacıyla uygulanan enjeksiyonlar yüzey suları üzerinde önemli bir etki yaratabileceği gibi tıbbi ürünler ve haşere ilaçları dâhil mikro kirlletici maddelerin birikimine de yol açabilir.

7. Suyun bir kamu hizmeti olmak yerine kâr amacıyla temin edilmesi anlamında suyun metalaştırılması, yeterli içme suyuna erişim açısından önemli olumsuz etkilere yol açma potansiyeli taşımaktadır.
8. Temiz su ve yeterli sanitasyon sağlayacak sürdürülebilir bir altyapının hazır bulunması sağlam bir halk sağlığı düzenine ve ulusal refaha büyük katkı sağlayacaktır. Temiz olmayan suyun yol açtığı bulaşıcı hastalıkların ve diğer sağlık sorunlarının azaltılması sağlık alanındaki giderleri de azaltır ve verimliliği artırır. Bu da ulusal ekonomiler üzerinde olumlu bir dalga etkisi yaratacaktır.
9. Yaşam açısından vazgeçilmez ve gerekli bir kaynak olarak su dünyanın birçok yöresinde kıt hale gelmiştir ve dolayısıyla bu kaynağın akılcı biçimde ve titizlikle kullanılması gerekmektedir.
10. Su ve etkili sanitasyon insanlık ve gezegenimiz tarafından paylaşılan varlıklardır. Dolayısıyla suyla ilgili konuların tüm ülkelerce birlikte ele alınması gerekir.
11. Su, sanitasyon ve hijyen, sağlık hizmetlerinin güvenli ve etkili biçimde verilmesi ve halk sağlığı açısından temel önemdedir.

ÖNERİLER

12. DTB, ulusal tabip birliklerini, sağlık alanındaki yetkilileri ve hekimleri, aşağıdaki hususlar dahil olmak üzere, yeterli, güvenli suya ve sağlığa erişimi iyileştirme yönündeki tüm önlemleri desteklemeye özendirir:
 - 12.1. Gezegenimizdeki her insanın temiz içme suyuna ucuz ya da ücretsiz olarak rahatlıkla ulaşabilmesini, su kaynaklarında kirlenmenin önlenmesini sağlayacak uluslararası ve ulusal programlar.
 - 12.2. Sanitasyona erişimi sağlayacak ve su kaynaklarında bozulmayı önleyecek uluslararası, ulusal, yerel ve bölgesel programlar.
 - 12.3. Su kirlenmesi, atık su arıtımı dahil olmak üzere su temin sistemleri ve sağlık arasındaki ilişkiler üzerine araştırmalar.
 - 12.4. Olağandışı durumlarda içme suyu temini ve uygun atık su bertarafına ilişkin planlar geliştirilmesi. Olağandışı durumun mahiyetine göre farklılık gösterebilmekle birlikte bu planlar suyun yerinde dezenfekte edilmesi, su kaynaklarının belirlenmesi ve pompaları çalıştırmak için yedek güç kaynağı bulundurmak gibi işlemleri içerebilir.
 - 12.5. Özellikle deprem olmak üzere doğal afetler sonrası dahil olmak üzere tüm sağlık kuruluşları için temiz su, sanitasyon ve yeterli hijyen sağlayacak önlemlerin alınması. Sağlık kuruluşlarının bu tür kriz durumlarıyla baş etmesine yardım edecek altyapının hazırlanması ve eğitim programları da bu önlemler arasında yer almalıdır. Olağanüstü durumlarda süreklilik taşıyacak su temini programlarının uygulanması bölgedeki yetkililerle bağlantılı olarak ve toplum katılımıyla gerçekleştirilmelidir.
 - 12.6. Su kaynaklarının her ülke tarafından daha etkin biçimde kullanılması. DTB özellikle hastanelere ve sağlık kuruluşlarına, sürdürülebilir su kaynakları üzerindeki etkilerini değerlendirme, sağlık kuruluşlarında ilaçların ve tıbbi atıkların bertarafı sırasında en yüksek güvenlik standartlarına bağlı kalma çağrısında bulunur.

12.7. Suyun kirlenmesini önleyecek önlemler alınması ve olağanüstü durumlara hazırlanılması.

12.8. Bir insan hakkı^[1] olarak ve insanlığın ortak çıkarı adına temiz ve ucuz su ve sanitasyon imkânlarına erişimin yaygınlaştırılması.

12.9. El yıkama işlemiyle desteklenen hijyen ile olumsuz sağlık durumlarının önlenmesi arasındaki ilişki konusundaki bilgilendirme sağlığı geliştirme ve sağlık eğitimi alanındaki önlemlerdir ve bu önlemler özellikle sağlık amacıyla suya erişimin insanlar için daha önce çok sınırlı kaldığı yerlerde hükümetlerle sağlık kuruluşlarının birlikte çalışmasını gerektirmektedir.

12.10. Gerek yerel nüfusun gerekse turistlerin erişebileceği, belirli bir alanda suyun kontaminasyon riskiyle ilgili bilgiler veren gerçek zamanlı uyarı sistemlerinin oluşturulması.

[1] 2010 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve İnsan Hakları Konseyi insanların su ve sanitasyon hakkını açık biçimde tanımıştır. Bu tanıma, Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 11. maddesinde ve diğer uluslararası insan hakları anlaşmalarında öngörülen yeterli bir yaşam standardına ulaşma hakkından türetilmiştir. Dolayısıyla uluslararası insan hakları hukukunun bir parçası durumundadır.